

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

5^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 24.01.2018 με την εξής σύνθεση:
Κωνσταντίνος Κορομπέλης, Πρόεδρος, Ελισάβετ Αλαγιαλόγλου -Εισηγήτρια- και
Μαρία Μανδράκη, Μέλη.

Για να εξετάσει την Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό Αριθμό
Κατάθεσης (ΓΑΚ) – Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών
(Α.Ε.Π.Π.)/...../22.12.2017 και Ειδικό Αριθμό Κατάθεσης
(ΕΑΚ)V/...../22.12.2017 του ....., ο οποίος διατηρεί επιχείρηση με έδρα
τη ....., οδός .....

Κατά της κοινοποιούμενης από 11.12.2017 πράξης του
«.....» με το δ.τ. «.....», με την οποία απορρίφθηκε η
προσφορά του ως άνω οικονομικού φορέα, όπως η εν λόγω απόφαση εκδόθηκε
στο πλαίσιο διενέργειας Διεθνούς, Ηλεκτρονικού, Ανοικτού, Δημόσιου
Διαγωνισμού που προκηρύχθηκε με τη με αριθμ. πρωτ.
...../...../25.5.2017 Διακήρυξη με αντικείμενο την «ΛΗΨΗ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ
ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΗΝΙΑΙΑΣ &
ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑΣ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΤΡΑΣ (ΕΔΡΑ
ΠΕΡΙΟΧΗΣ, ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ Κ.ΑΧΑΪΑΣ) ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛ/ΣΟΥ – ΗΠΕΙΡΟΥ», συνολικού προϋπολογισμού
268.270,64 €, πλέον ΦΠΑ.

Με την Προδικαστική Προσφυγή του ο προσφεύγων επιδιώκει την
ακύρωση της ανωτέρω προσβαλλόμενης απόφασης κατά το μέρος που με αυτήν,
κατά το στάδιο αποσφράγισης των υποφακέλων των οικονομικών προσφορών,
απορρίφθηκε η οικονομική προσφορά του.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια.

Αριθμός απόφασης: 100/2018

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, έχει κατατεθεί το νόμιμο παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 5 παρ. 2 του Π.Δ. 39/2017 (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 180940108958 0220 0009) ποσού 1.341,35 €, το οποίο και υπολογίζεται με βάση την προϋπολογισθείσα αξία της υπόψη σύμβασης ύψους 268.270,64€, χωρίς ΦΠΑ, ενώ επισυνάπτεται εκτυπωμένο αντίγραφο ηλεκτρονικής πληρωμής του ποσού σε Τράπεζα, επικυρωμένη εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών ότι το ως άνω παράβολο, υπό τον αντίστοιχο Κωδικό, φέρει την ένδειξη «πληρωμένο καθώς και βεβαίωση περί ελέγχου και δέσμευσης του ηλεκτρονικού παραβόλου από την αρμόδια Υπηρεσία της Α.Ε.Π.Π.

2. Επειδή, έχει γίνει χρήση του τυποποιημένου εντύπου, σύμφωνα με το άρθρο 362 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 8 παρ. 2 του Π.Δ. 39/2017.

3. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός ενόψει του αντικειμένου του (υπηρεσίες) και της προϋπολογισθείσας δαπάνης του 268.270,64 €, χωρίς ΦΠΑ, ήτοι αξίας ανώτερης των 60.000 €, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθρο 345 παρ. 1 αυτού και συνεπώς παραδεκτώς κατά τούτο ασκείται η εν λόγω Προδικαστική Προσφυγή ενώπιον της Α.Ε.Π.Π.

4. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 4 παρ. 1 του Π.Δ. 39/2017 προβλέπεται ότι *«1. Σε περίπτωση προσφυγής κατά πράξης της αναθέτουσας αρχής, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι: α) δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, αν η πράξη κοινοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα ή με τηλεομοιοτυπία (άρθρο 361 παρ. 1 περ. α ν. 4412/2016).....»*.

5. Επειδή, ο αναθέτων φορέας με τις προσκομισθείσες απόψεις του προβάλλει ότι η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε εκπροθέσμως,

Αριθμός απόφασης: 100/2018

καθώς κατά την 22.12.2017, ημεροχρονολογία που έλαβε κατά την πρωτοκόλλησή της από την Α.Ε.Π.Π., είχε παρέλθει η εκ του νόμου προβλεφθείσα 10ήμερη προθεσμία, η οποία άρχεται από την επόμενη της κοινοποίησης της προσβαλλόμενης απόφασης (11.12.2017), ήτοι από την 12.12.2017.

6. Επειδή, από την επισκόπηση των εγγράφων του φακέλου προκύπτει ότι, η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του αναθέτοντος φορέα την 11.12.2017, ενώ η υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή κατατέθηκε ομοίως από τον προσφεύγοντα μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς την Α.Ε.Π.Π. την 21.12.2017 και πρωτοκολλήθηκε την αμέσως επομένη ημέρα 22.12.2017. Ενόψει των ανωτέρω, για την κρίση περί του εμπροθέσμου ασκήσεως της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής λαμβάνεται ως κρίσιμος χρόνος, αυτός κατά τον οποίο έλαβε χώρα η κατάθεση της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. την 21.12.2017, και όχι ο χρόνος πρωτοκολλησεώς της. Ως εκ τούτου, γίνεται δεκτό ότι η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε εμπροθέσμως.

7. Επειδή, ο προσφεύγων στρέφεται κατά της κοινοποιηθείσας σε αυτόν και μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από 11.12.2017 πράξης του αναθέτοντος φορέα «.....», με την οποία κρίθηκε, κατά το στάδιο αποσφράγισης των υποφακέλων των οικονομικών προσφορών, η απόρριψη της οικονομικής του προσφοράς για το λόγο ότι στο φάκελο αυτής δεν περιλαμβάνονταν ο απαιτούμενος εκ της διακηρύξεως πίνακας περιεχομένων. Επί του ως άνω λόγου, με την υπό κρίση προσφυγή του ο προσφεύγων προβάλλει ότι, από κανένα σημείο της διακήρυξης δεν προκύπτει ότι η έλλειψη προσκόμισης φακέλου περιεχομένων ανάγεται σε παράβαση της αρχής τυπικότητας, η οποία επιφέρει το απαράδεκτο της προσφοράς του, πολλώ δε μάλλον ότι κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4.4. της υπό κρίση διακήρυξης σχετικά με το περιεχόμενο των φακέλων των οικονομικών προσφορών δεν προβλέπεται επί ποινή

Αριθμός απόφασης: 100/2018

αποκλεισμού η προσκόμιση εντός αυτού και πίνακα περιεχομένων, αιτούμενος ως εκ τούτου την ακύρωση της ως άνω προσβαλλόμενης απόφασης.

8. Επειδή, από το σώμα της κοινοποιηθείσας από 11.12.2017 πράξης προκύπτει ότι αυτή στερείται ημερομηνίας, αριθμού πρωτοκόλλου και υπογραφής. Παρόλα αυτά, ο αναθέτων φορέας προβάλλει με τις προσκομισθείσες απόψεις του ότι, παρά τις ως άνω ελλείψεις, από το περιεχόμενο της κοινοποιούμενης από 11.12.2017 πράξης, ο προσφεύγων έλαβε πλήρη γνώση του ακριβούς περιεχομένου του Πρακτικού 2 της Επιτροπής Αποσφράγισης Οικονομικών Προσφορών περί απορρίψεως της οικονομικής προσφοράς του, όπως και του δικαιώματός του να προσβάλλει αυτή κατά τα οριζόμενα στην υπόψη διακήρυξη και ως εκ τούτου ορθώς η ως άνω πράξη προσβάλλεται με την υπό κρίση προσφυγή. Άλλωστε, κατά τις απόψεις του αναθέτοντος φορέα, τούτο συνομολογείται και από τον προσφεύγοντα, ο οποίος προσβάλλει την κοινοποιηθείσα από 11.12.2017 πράξη, ακόμα κι αν ο αναθέτων φορέας, σε απάντηση σχετικού αιτήματος του προσφεύγοντος, του απέστειλε ταχυδρομικά το ως άνω πρακτικό όπως και την προσβαλλόμενη πράξη με το αυτό περιεχόμενο χρονολογημένη, πρωτοκολλημένη και υπογεγραμμένη, στοιχεία τα οποία παρέλαβε ο προσφεύγων την 27.12.2017.

9. Επειδή, σύμφωνα με την ισχύουσα νομολογία γίνεται δεκτό ότι, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 16 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ερμηνευόμενης ενόψει της αρχής της νομιμότητας της διοικητικής δράσης, να μεν η διοικητική πράξη πρέπει να φέρει την ημερομηνία έκδοσής της, διότι με βάση την χρονολογία αυτή κρίνεται το νομικό και πραγματικό καθεστώς που είναι ληπτέο υπόψη για την εγκυρότητά της (ΣτΕ 453/2011, 73/2001, 250/1996), αλλά η έλλειψη του ως άνω στοιχείου, το οποίο είναι ουσιώδες και κατ' αρχήν αναγκαίο για τη νομιμότητα της πράξης (ΣτΕ 453/2011, 73/2001, 250/1996, 1262/1991, 2513/1998, 2956/1964), δεν επάγεται ακυρότητα αυτής σε περίπτωση, κατά την οποία από το όλο περιεχόμενο της πράξης ή/και τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης συνάγεται ότι αυτή εκδόθηκε μεταξύ δύο συγκεκριμένων ημερομηνιών, ο δε καθορισμός της ακριβούς χρονολογίας έκδοσής της δεν ασκεί επιρροή στην

Αριθμός απόφασης: 100/2018

ανεύρεση του κρίσιμου για την επίλυση της διαφοράς νομικού και πραγματικού καθεστώτος, το οποίο δεν μεταβλήθηκε ανάμεσα στις δύο αυτές ημερομηνίες (ΣΤΕ 2282/2014, 453/2011, 73/2001, 250/1996, 1262/1991, 2513/1998, 2956/1964).

10. Επειδή, στην υπό κρίση περίπτωση από την επισκόπηση των στοιχείων του φακέλου προκύπτει ότι την 11.12.2017 ο προσφεύγων έλαβε μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του αναθέτοντος φορέα την προσβαλλόμενη πράξη. Σε κάθε δε περίπτωση προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε σε χρονικό σημείο μεταξύ της 28.11.2017, οπότε έλαβε χώρα η αποσφράγιση των φακέλων των οικονομικών προσφορών των διαγωνιζομένων και συντάχθηκε το σχετικό με το ως άνω στάδιο του διαγωνισμού με αριθ. 2 Πρακτικό, και της 20.12.2017, οπότε ο προσφεύγων απέστειλε μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς τον αναθέτοντα φορέα, συνομολογώντας ότι παρέλαβε την από 11.12.2017 πράξη και αιτούμενος αντίγραφα των στοιχείων του φακέλου. Ήτοι, προκύπτει ότι σε κάθε περίπτωση η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε μεταξύ της 28.11.2017 και της 20.12.2017 ενώ το εφαρμοστέο στην υπό κρίση περίπτωση νομικό καθεστώς του Ν. 4412/2016 σχετικά με την προσβολή αυτής και την επίλυση της υπόψη διαφοράς δεν υπέστη καμία μεταβολή στο μεσοδιάστημα.

11. Επειδή, περαιτέρω, σύμφωνα με τη νομολογία έχει κριθεί ότι ο αριθμός πρωτοκόλλου δεν απαιτείται για το κύρος των διοικητικών πράξεων καθόσον από καμία διάταξη νόμου ή γενική αρχή δεν απαιτείται, και δη επί ποινή ακυρότητας ή ανυπόστατου, όπως οι διοικητικές πράξεις φέρουν «αύξοντα αριθμό εκδόσεως» (ΣΤΕ 388/2014, 2407/2007, 2941/2003). Ως εκ τούτου, στην υπό κρίση περίπτωση, η έλλειψη αριθμού πρωτοκόλλου της προσβαλλόμενης πράξης δεν πλήττει το κύρος αυτής.

12. Επειδή, τέλος, κατά τη νομολογία του ΣΤΕ γίνεται δεκτό ότι το ευανάγνωστο της υπογραφής του εκδίδοντος τη διοικητική πράξη ή η παράθεση του ονοματεπωνύμου του, σε περίπτωση που η υπογραφή είναι δυσανάγνωστη,

Αριθμός απόφασης: 100/2018

δεν αποτελεί τυπικό στοιχείο του κύρους της πράξης εφόσον δεν υπάρχει αμφισβήτηση ως προς την ταυτότητα του εκδότη της (ΣΤΕ 135/1991). Μάλιστα, επί του αυτού ζητήματος, ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι και η προσέγγιση του γαλλικού Conseil d'Etat το οποίο έχει καταλήξει στην κρίση ότι η έλλειψη του ονόματος (πλήρης αναγραφή) ή του επωνύμου ή της ιδιότητας του διοικητικού οργάνου επισύρει την ακύρωση της πράξης (ο κανόνας), εκτός εάν η ευανάγνωστη υπογραφή ή κάποιο άλλο στοιχείο του κειμένου επιτρέπουν τον καθορισμό του εκδόντος την πράξη οργάνου (CE 11 mars 2009, Commune d'Auvers-sur-Oise, req. n° 307656, JCP Adm. 2009. 2089, CE 20 mars 2009, M. Canivenq, req. n° 314658, AJDA 2009, σ. 949, CE 29 mai 2009, Société Les laboratoires Servier, req. n° 307162, CE 8 avr. 2009, Commune de Fameck, req. n° 312668). Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι, σε κάθε περίπτωση κρίσιμο κατά τη νομολογία στοιχείο για το κύρος της πράξης αποτελεί ο σαφής προσδιορισμός του εκδόντος την πράξη οργάνου.

13. Επειδή, στην υπό κρίση περίπτωση η έλλειψη υπογραφής της προσβαλλόμενης πράξης δεν επιφέρει την ακυρότητα αυτής, δεδομένου ότι στο σώμα της αναγράφεται ρητώς το πλήρες ονοματεπώνυμο και η ιδιότητα του εκδόντος την πράξη οργάνου, ενώ από τα έγγραφα που απέστειλε σε απώτερο χρόνο ο αναθέτων φορέας στον προσφεύγοντα, μεταξύ των οποίων και η προσβαλλόμενη πράξη χρονολογημένη, πρωτοκολλημένη και υπογεγραμμένη, προκύπτει πλήρης ταύτιση του περιεχομένου της όπως και πλήρης ταύτιση του εκδόντος την πράξη οργάνου ως προς το ονοματεπώνυμο και την ιδιότητά του.

14. Επειδή, από τα εκτεθέντα στις ως άνω σκέψεις συνάγεται ότι, εν προκειμένω παραδεκτώς προσβάλλεται η κοινοποιηθείσα μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από 11.12.2017 πράξη, την οποία και από το περιεχόμενο του ως άνω μηνύματος προκύπτει ότι εξέδωσε ο αυτός αναθέτων φορέας και την οποία άλλωστε ο ίδιος αναθέτων φορέας με τις προσκομισθείσες απόψεις του αναγνωρίζει ότι συνιστά ορθώς την προσβαλλόμενη πράξη.

Αριθμός απόφασης: 100/2018

15. Επειδή, ως ήδη εκτέθηκε ανωτέρω, με την υπό κρίση προσφυγή του ο προσφεύγων προβάλλει ότι στο άρθρο 4.4. της υπόψη διακήρυξης όπου ορίζονται τα σχετικά με το περιεχόμενο του φακέλου Γ της οικονομικής προσφοράς δεν προβλέπεται η υποχρέωση προσκόμισης εντός αυτού και πίνακα περιεχομένων, παρά μόνον ορίζεται ως λόγος απόρριψης της οικονομικής προσφοράς η περίπτωση όπου δίνεται αρνητική έκπτωση ή η περίπτωση που υποβάλλεται χειρόγραφη οικονομική προσφορά.

16. Επειδή, προς αντίκρουση των ως άνω ισχυρισμών του προσφεύγοντος, με τις προσκομισθείσες απόψεις του ο αναθέτων φορέας επικαλείται ότι στην παράγραφο 4.1. της υπόψη διακήρυξης ορίζονται οι γενικές προϋποθέσεις για την παραδεκτή υποβολή όλων των απαιτούμενων κατά τη διακήρυξη στοιχείων, προς τούτο δε ορίζεται ότι σε καθέναν από τους τρεις φακέλους που συνιστούν την προσφορά του διαγωνιζομένου πρέπει να περιέχεται πίνακας περιεχομένων, στον οποίο θα αναφέρονται όλα τα έγγραφα που περικλείονται εντός του εκάστοτε φακέλου. Ως εκ τούτου, κατά τους ισχυρισμούς του αναθέτοντος φορέα, η όποια τυχόν απόκλιση από την ως άνω απαίτηση έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της τυπικότητας, η οποία διέπει όλες τις διαγωνιστικές διαδικασίες, και κατά τις επιταγές της οποίας η παραβίαση του κανονιστικού πλαισίου διενέργειας του διαγωνισμού, όπως τίθεται μέσα από τη διακήρυξη, και κατ' επέκταση των ουσιαστών όρων που τον διέπουν συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς του διαγωνιζομένου.

17. Επειδή, κατά τους όρους της υπόψη διακήρυξης προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1.1. αυτής ότι : *«Ο φάκελος προσφοράς περιέχει τρεις (3) σφραγισμένους φακέλους (Α΄ - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ, Β΄ - ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ και Γ΄ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ) με τις ίδιες ακριβώς επισημάνσεις του φακέλου προσφοράς. 1. Οι προσφορές θα υποβληθούν σε ένα (1) πρωτότυπο. Σε κάθε Φάκελο θα πρέπει να περιέχεται Πίνακας περιεχομένων στον οποίο θα αναφέρονται όλα τα έγγραφα που περιλαμβάνονται, με αρίθμηση και με τον αριθμό των σελίδων κάθε εγγράφου»* ενώ στο άρθρο 4 παράγραφος 4 αυτής ότι : *«Ο ΦΑΚΕΛΟΣ Γ (Οικονομική Προσφορά) θα περιέχει : 4.1. Το*

Αριθμός απόφασης: 100/2018

συνημμένο σχέδιο (Οικονομική προσφορά) που χορηγείται από την Υπηρεσία με το οποίο ο Διαγωνιζόμενος θα υποβάλλει την προσφορά του. Η συμπλήρωση του εντύπου πρέπει να είναι σαφής, ευδιάκριτη και να γίνεται από ηλεκτρονικό υπολογιστή. Οικονομικές προσφορές που θα υπερβαίνουν τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας (προσαυξήσεις) δεν θα γίνονται δεκτές και θα αποκλείεται ο Διαγωνιζόμενος. Δεν γίνεται αποδεκτή προσφορά με αρνητική έκπτωση. Χειρόγραφη Οικονομική Προσφορά δεν θα γίνεται αποδεκτή και θα απορρίπτεται.

4.2. Οι τιμές δεν υπόκεινται σε αναπροσαρμογή σε όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της συμβάσεως. Προσφορές που περιλαμβάνουν αναπροσαρμογή των τιμών, ρήτρα ισοτιμίας ξένου νομίσματος ή οποιουσδήποτε άλλους όρους ή αιρέσεις απορρίπτονται.

4.3. Σημειώνεται, ότι οι τιμές περιλαμβάνουν όλες τις νόμιμες κρατήσεις και επιβαρύνσεις, εκτός από τον φόρο προστιθέμενης αξίας ο οποίος βαρύνει τον ΔΕΔΔΗΕ με τον συντελεστή που θα ισχύει κατά τον χρόνο εκδόσεως του σχετικού τιμολογίου του παρόχου των υπηρεσιών.

4.4. Αν υπάρχει ασυμφωνία μεταξύ του ενιαίου ποσοστού έκπτωσης και του Τελικού προσφερόμενου Τιμήματος, υπερισχύει το ενιαίο ποσοστό έκπτωσης. Σε περίπτωση διαφοράς των αριθμητικών τιμών και των ολόγραφων, υπερισχύουν οι ολόγραφες.

4.5. Σε περίπτωση Σύμπραξης Επιχειρήσεων θα υποβληθεί και Πίνακας Κατανομής Τιμήματος». Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι αφενός, κατά το άρθρο 4.1. της διακήρυξης απαιτείται σε κάθε φάκελο της προσφοράς να περιέχεται και πίνακας περιεχομένων, αφετέρου, κατά το άρθρο 4.4. της διακήρυξης, όπου προσδιορίζεται ειδικά το περιεχόμενο του υποφακέλου Γ της οικονομικής προσφοράς, απαιτείται μόνον η προσκόμιση εντός αυτού της οικονομικής προσφοράς και παραλείπεται η αναφορά στον ως άνω πίνακα περιεχομένων.

18. Επειδή, κατά πάγια αρχή του εθνικού και κοινοτικού δικαίου οι όροι μιας διακήρυξης πρέπει να ερμηνεύονται αυστηρά. Ωστόσο, η αυστηρή αυτή ερμηνεία και εφαρμογή πρέπει να σχετίζεται με τη σαφήνεια της διακήρυξης, λόγω της αρχής της διαφάνειας, η οποία, κατά τη νομολογία του ΔΕΕ, προέκυψε ως απόρροια της αρχής της ίσης μεταχείρισης και η οποία επιβάλλει στις

Αριθμός απόφασης: 100/2018

αναθέτουσες αρχές να συντάσσουν τη διακήρυξη χωρίς ατελή ή δυσνόητη διατύπωση, που εγείρει ζητήματα ερμηνείας (ΔΕΕ C-496/1999 σκ.111 βλ. και ΕΑ ΣΤΕ 30/2006, ΕΑ ΣΤΕ 532/2004). Υπό αυτό το πρίσμα, συνάγεται ότι η αυστηρότητα της εφαρμογής της διακήρυξης προϋποθέτει τη σαφήνεια των όρων αυτής καθώς η παραβίαση αμφίσημων όρων δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζομένου αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεων του (Συμβάσεις Δημοσίων Έργων Χρ. Μητκίδης, 2009, σελ. 87 επ.).

19. Επειδή, στην υπό κρίση περίπτωση, η μη ταύτιση του περιεχομένου των άρθρων 4.1. και 4.4. της διακήρυξης αναφορικά με το περιεχόμενο του υποφακέλου της οικονομικής προσφοράς είναι πιθανόν να οδηγήσει σε παρερμηνεία του αξιούμενου κατά τη διακήρυξη περιεχομένου του προσκομισθέντος εκ μέρους των διαγωνιζομένων φακέλου Γ της οικονομικής προσφοράς, στο μέτρο που στο άρθρο 4.4. της διακήρυξης, όπου προσδιορίζεται ρητά το περιεχόμενο του υποφακέλου Γ της οικονομικής προσφοράς, παραλείπεται η αναφορά και στον πίνακα περιεχομένων, ο οποίος αναφέρεται γενικώς ως στοιχείο του περιεχομένου των προσκομισθέντων φακέλων, κατά το άρθρο 4.1. της διακήρυξης. Άλλωστε, η εκ πρώτης διάσταση μεταξύ των οριζόμενων στα ως άνω άρθρα επιτείνεται εκ του γεγονός ότι, κατά το άρθρο 4.4. της διακήρυξης, το συνημμένο σχέδιο οικονομικής προσφοράς αποτελεί και το μοναδικό δικαιολογητικό έγγραφο των οικονομικών στοιχείων που οφείλει να προσκομίσει ο διαγωνιζόμενος, με συνέπεια στην περίπτωση αυτή η συμπερίληψη εντός του φακέλου οικονομικής προσφοράς και πίνακα περιεχομένων να μην έχει καμία πρακτική χρησιμότητα. Υπό την έννοια τούτη, η μη προσκόμιση εντός του υποφακέλου της οικονομικής προσφοράς και του πίνακα περιεχομένων συνιστά παράλειψη του διαγωνιζομένου που δεν ανάγεται σε αποκλειστικά δική του ευθύνη αλλά οφείλεται σε αμφισημία των όρων της διακήρυξης, η οποία σε καμία περίπτωση δε μπορεί να ερμηνευθεί σε βάρος του προσφεύγοντος, επιφέροντας την απόρριψη της προσφοράς του μόνον εξ'αυτού του λόγου.

Αριθμός απόφασης: 100/2018

20. Επειδή, άλλωστε, κάθε διαγωνιστική διαδικασία δέον να διεξάγεται μεταξύ άλλων τηρουμένων των επιταγών της αρχής της αναλογικότητας, κατά τις οποίες οι πράξεις του αναθέτοντος φορέα δέον να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο και πρόσφορο μέτρο για την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που επιδιώκονται από την εφαρμογή του οικείου όρου της διακήρυξης. Υπό την έννοια αυτή, λαμβάνοντας υπόψη ότι στο άρθρο 4.4. της διακήρυξης παραλείπεται η αναφορά στον πίνακα περιεχομένων ως στοιχείο του υποφακέλου της οικονομικής προσφοράς, αλλά και ότι το μοναδικό ουσιώδες έγγραφο του εν λόγω φακέλου συνίστατο στο έντυπο της οικονομικής προσφοράς, έτσι ώστε ο πίνακας περιεχομένων -ακόμα κι αν προσκομιζόταν- να μην είχε καμία πρακτική χρησιμότητα, η απόρριψη της οικονομικής προσφοράς του προσφεύγοντος λόγω μη προσκόμισης εντός του φακέλου της οικονομικής του προσφοράς και πίνακα περιεχομένων συνιστά δυσανάλογο και υπερβολικό μέτρο, το οποίο δεν ανταποκρίνεται στον επιδιωκόμενο σκοπό της ρύθμισης που απαιτεί την επί ποινή αποκλεισμού προσκόμιση των δικαιολογητικών που ορίζονται στην οικεία διακήρυξη. Ως εκ τούτου, η απόρριψη της προσφοράς του προσφεύγοντος για το λόγο τούτο τίθεται κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας.

21. Επειδή, κατ' ακολουθία, στην υπό κρίση περίπτωση γίνεται δεκτό ότι εσφαλμένως απορρίφθηκε η οικονομική προσφορά του προσφεύγοντος για το λόγο ότι δεν προσκόμισε εντός του φακέλου της οικονομικής του προσφοράς και πίνακα περιεχομένων.

22. Επειδή, τούτων δοθέντων θα πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή.

23. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 180940108958 0220 0009) ποσού 1.341,35€, πρέπει να επιστραφεί (άρθρο 363 παρ. 5 Ν.4412/2016, άρθρο 5 παρ. 5 ΠΔ. 39/2017).

Αριθμός απόφασης: 100/2018

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή.

Ορίζει την επιστροφή του προσκομισθέντος παραβόλου (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 180940108958 0220 0009).

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 24 Ιανουαρίου 2018 και εκδόθηκε στις 07 Φεβρουαρίου 2018.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Κωνσταντίνος Πολ. Κορομπέλης

Βασιλική Κ. Μπάκου